

ANALIZA ZDRAVSTVENOG STANJA ODRASLOG STANOVNIŠTVA SREMSKOG OKRUGA ZA 2011. GODINU

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zavod za javno zdravlje Sremska Mitrovica predstavlja ovlašćenu ustanovu za praćenje i analizu zdravstvenog stanja stanovništva kao i rada organizacije zdravstvenih službi u Sremskom okrugu.

Kao i prethodnih godina, u pripremi ove analize korišćeni su podaci sakupljeni redovnom zdravstveno statističkom evidencijom u skladu sa Programom statističkih istraživanja u RS, kao i pokazatelji populacionih istraživanja urađenih od strane Zavoda za javno zdravlje Sremska Mitrovica.

Obrađeni i analizirani podaci u ovoj analizi ukazuju na to da je zdravlje stanovništva Srema slično drugim teritorijama Vojvodine, determinisano aktuelnim demografskim, geografskim, kulturnim i tradicijskim specifičnostima, koje različitim mehanizmima utiču na zdravlje stanovništva naše zemlje.

Još uvek dominiraju hronična nezarazna oboljenja kao i izraženi nepovoljni trendovi životnih navika uzrokovani udruženim delovanjem brojnih faktora rizika po zdravlje stanovništva Srema, koji ponovo naglašavaju potrebu za sistemskim preventivnim programima, kao i intersektorijalnim intervencijama promocije zdravlja u Sremu. Zdravstvena zaštita bi trebala biti orijentisana prema očuvanju i unapređenju zdravlja stanovništva, a briga za zdravlje postala obaveza celokupne zajednice.

Kako se zdravlje i zdravstvena zaštita ne rešavaju isključivo unutar zdravstvenog sistema i ne mogu se posmatrati odvojeno od socijalnih, ekonomskih, političkih i kulturnih pokazatelja, praćenje i analiza zdravstvenog stanja stanovništva predstavlja jedan od najrelevantnijih argumenata za evaluaciju efikasne implementacije zdravstvene politike ali i definisanih strateških opredeljenja u zdravstvenom i drugim sektorima u zajednice.

Demografski pokazatelji

Stanovništvo se razvija i menja svoja strukturalna obeležja pod uticajem brojnih faktora. Kretanje stanovništva zavisi od prirodnog i mehaničkog kretanja stanovništva, te međusobna povezanost raznih kombinacija prirodnog i mehaničkog kretanja direktno deluju na jačinu promene u ukupnom broju stanovnika.

Stanovništvo, kao dinamična pojava se stalno menja, kreće. Prirodno kretanje stanovništva podrazumeva promene u ukupnom broju stanovnika kao posledica rađanja (natalitet) i umiranja (mortalitet). Broj rođenih je pozitivna, a broj umrlih negativna komponenta kretanja stanovništva. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Srbije na teritoriji Sremskog okruga živi 335204 stanovnika. U ukupnom broju stanovništva ženski pol je zastupljeniji sa 51% učešća. Stanovništvo pripada vrlo staroj populaciji jer je udeo stanovništva starijeg od 65 godina u opštoj strukturi preko 10%. Stopa nataliteta je niska i iznosi 9,8/1000 stanovnika, a opšta stopa mortaliteta na teritoriji Sremskog okruga je visoka i iznosi 14,6/1000. Kao rezultat smanjenog broja živorođenih i povećanog broja umrlih smanjio

Tel:022/610-511 Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

se i porast broja stanovništva što ukazuje na pad stopa prirodnog priraštaja. Za okrug Srema on iznosi - 4,8.

Tabela br 1. Broj porođaja prema zdravstvenoj ustanovi i mesecima

Okrug/ Naziv ustanove	Ukupno	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec
Dom zdravlja Ruma	78	5	6	10	5	10	7	12	3	1	4	5	10
Opšta bolnica Sremska Mitrovica	1431	98	87	95	103	97	143	140	137	146	137	119	129
Sremski okrug	1509	103	93	105	108	107	150	152	140	147	141	124	139

Grafikon br 1: Broj porođaja prema mesecima tokom 2011. godine

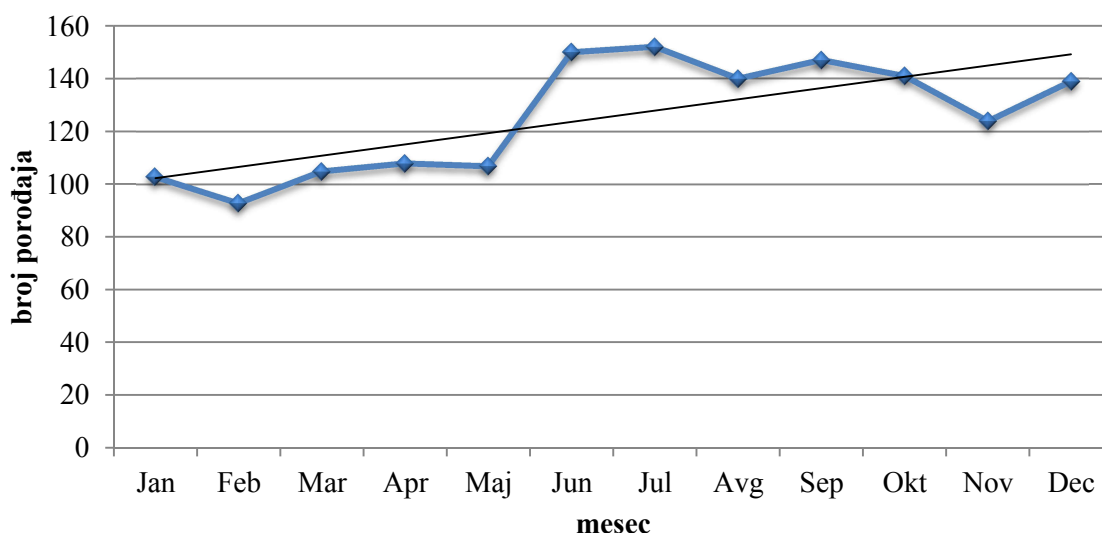

Tabela 2: Broj rodene dece prema zdravstvenoj ustanovi i mesecima

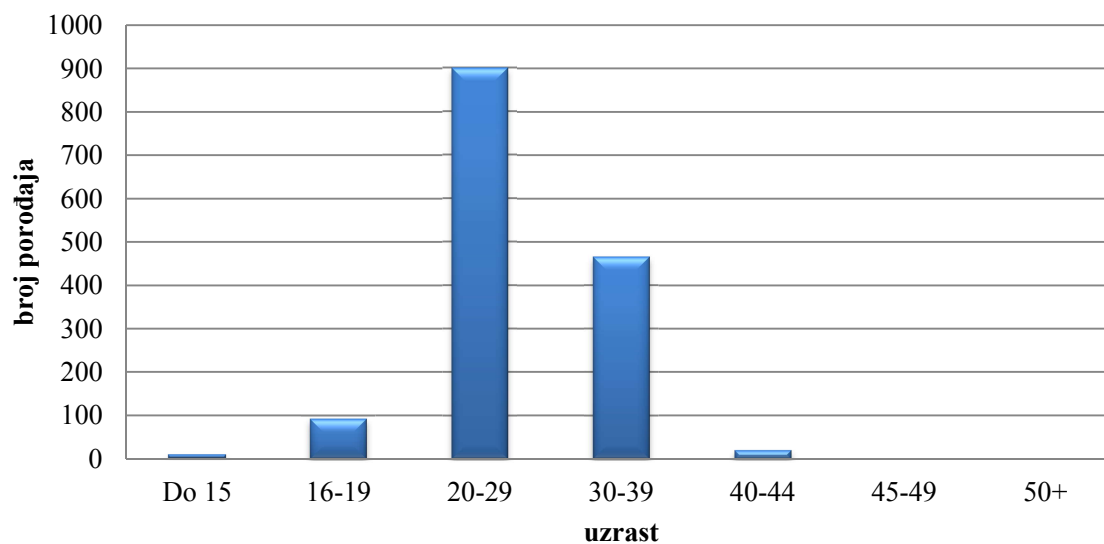
Okrug/ Naziv ustanove	Ukupno	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec
Dom zdravlja Ruma	78	5	6	10	5	10	7	12	3	1	4	5	10
Živorodeno	78	5	6	10	5	10	7	12	3	1	4	5	10
Opšta bolnica Sremska Mitrovica	1431	98	87	95	103	97	143	140	137	146	137	119	129
Živorodeno	1427	98	86	95	102	97	143	140	137	145	136	119	129
Mrtvorodeni	4	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
Sremski okrug	1509	103	93	105	108	107	150	152	140	147	141	124	139

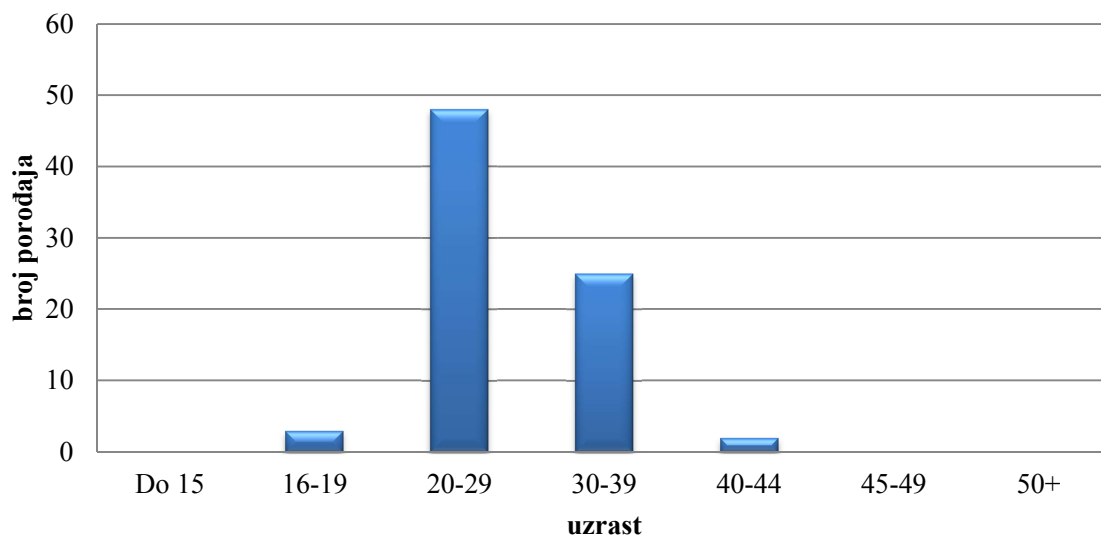
Tabela br 3: Broj porodilja prema zdravstvenoj ustanovi i starosnim grupama

Zdravstvena ustanova	Uzrast							Ukupno
	Do 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	
Dom zdravlja Ruma	0	3	48	25	2	0	0	78
Opšta bolnica Sremska Mitrovica	9	90	853	441	19	0	0	1412
Sremski okrug	9	93	901	466	21	0	0	1490

Grafikon br 2: Broj porođaja prema starosnoj grupi porodilja Sremski okrug

Grafikon br 3: Broj porođaja prema starosnoj grupi porodilja Ruma

Grafikon br 4: Broj porođaja prema starosnoj grupi porodilja za Opšta bolnica Sremska Mitrovica

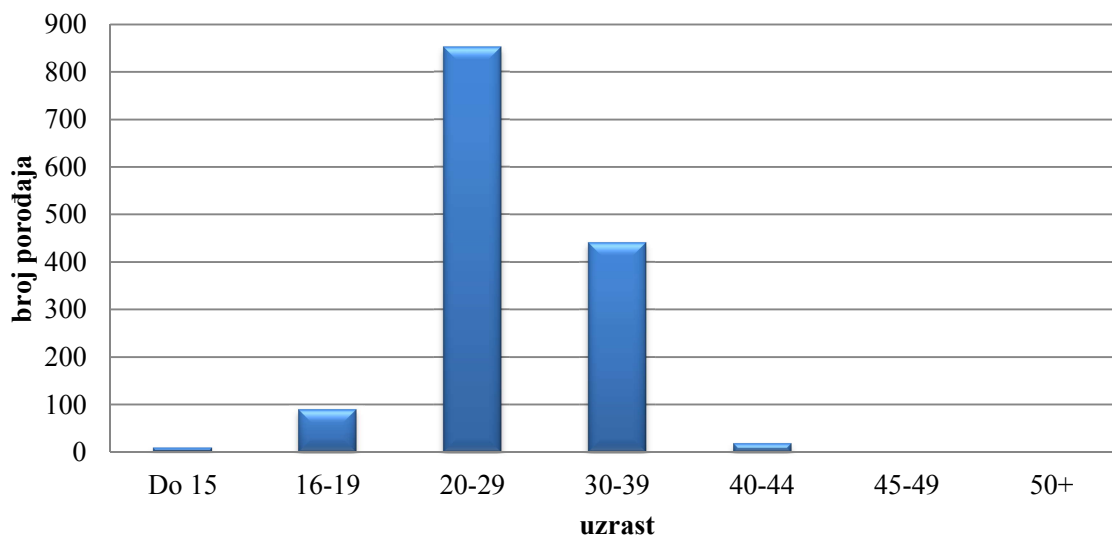
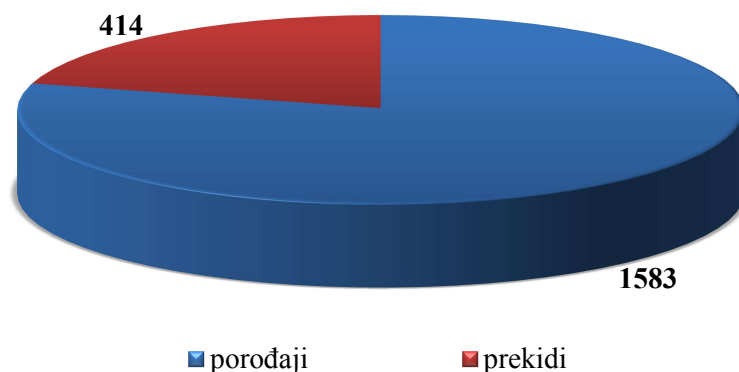

Tabela br 4: Prekidi trudnoće

Sremski okrug 2011. godina	Broj prekida trudnoće
Ukupno	414
Opšta bolnica Sremska Mitrovica	363
Dom zdravlja Ruma	51

Grafikon br 5: Odnos porođaja i prekida

Kao i prethodnih godina, zdravstveno stanje stanovništva Srema je karakterisano značajnim demografskim promenama, značajnim prisustvom hroničnih oboljenja, kao i visokom prevalencom nezdravih životnih navika.

Za ocenu zdravstvenog stanja stanovništva se koriste negativni pokazatelji zdravlja, od kojih su dostupni mortalitet (umiranje) i morbiditet (oboljevanje), kao i pokazatelji nedavnih istraživanja.

Mortalitet, kao negativna komponenta prirodnog i ukupnog kretanja stanovništva, deluje na smanjivanje ukupnog broja stanovnika. Stopa mortaliteta je odraz delovanja bioloških, ekonomskih i zdravstvenih faktora, pa je opšti mortalitet, a posebno mortalitet dojenčadi, značajan pokazatelj životnog standarda. Takođe, kretanje stope mortaliteta, uz morbiditet, služi za ocenu efikasnosti zdravstvene zaštite, kao i zdravstvene i socijalne politike zemlje.

- Vodeći uzroci smrti odraslog stanovništva u Sremskom okrugu u 2011.godini su:
 - bolesti sistema krvotoka (54,6%)
 - tumori (19,9%)
 - bolesti sistema za disanje (4,62%)
 - bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma (3,80%)
 - simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (3,52%)
 - povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora (3,52%)
- Najređi uzroci smrtnosti su:
 - bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva (0,07%)
 - bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva (0,07%)
 - spoljšnji uzroci obolevanja i umiranja (0,07%)
 - urođene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti (0,10%)
 - bolesti krvi i bolesti krvotvornih organa i poremećaji imuniteta (0,20%).

Tabela br 1: Struktura mortaliteta u Sremskom okrugu

ANALIZA MORTALITETA U SREMU	2007		2008		2009		2010		2011	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Uzroci umiranja(prema grupama bolesti)										
bolesti sistema krvotoka (I)	3300	76,58	2647	64,25	2337	56,5%	2276	54,82%	2151	54,90%
tumori (C)	411	9,54	778	18,88	831	20,1%	837	20,16%	775	19,90%
simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (R)	39	0,91	88	2,14	243	5,8%	242	5,83%	139	3,50%
bolesti sistema za disanje (J)	157	3,64	95	2,31	148	3,5%	153	3,68%	184	4,60%
bolesti sistema za varenje (K)	63	1,46	76	1,84	99	2,4%	102	2,46%	125	3,10%
povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora (S)	90	2,09	60	1,46	49	1,19%	48	1,16%	59	1,40%
bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem (E)	46	1,07	152	3,69	150	3,63%	168	4,05%	151	3,80%
bolesti nervnog sistema (G)	28	0,65	49	1,19	51	1,23%	51	1,23%	65	1,60%
povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora (T)	91	2,11	83	2,01	78	1,89%	90	2,17%	81	2%
bolesti mokraćno-polnog sistema (N)	34	0,79	38	0,92	41	0,99%	43	1,04%	46	1,10%
drugi spoljašnji uzroci povređivanja (X)	-	-	-	-	3	0,07%	1	0,02%	1	0,02%
drugi spoljašnji uzroci povređivanja (Y)	-	-	1	0,02	0	0,00%	1	0,02%	2	0,05%
zarazne bolesti i parazitarne bolesti (A)	25	0,58	18	0,44	10	0,24%	8	0,19%	10	0,25%
tumori i bolesti krvotvornih organa i poremećaji imuniteta (D)	16	0,37	9	0,22	15	0,36%	11	0,26%	13	0,33%
duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (F)	5	0,12	21	0,51	66	1,60%	102	2,46%	124	3,14%
drugi spoljašnji uzroci povređivanja (W)	-	-	-	-	0	0,00%	0	%	0	0,00%
bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva (M)	2	0,05	1	0,02	3	0,07%	4	0,10%	3	0,07%
bolesti kože i bolesti potkožnog tkiva (L)	-	-	2	0,05	4	0,10%	6	0,14%	3	0,07%
stanja u porođajnom periodu (P)	-	-	1	0,02	0	0,00%	0	%	0	0,00%
saobraćajni udesi (V)	-	-	-	-	2	0,05%	0	%	0	0,00%
faktori koji utiču na	-	-	-	-	0	0,00%	0	%	0	0,00%

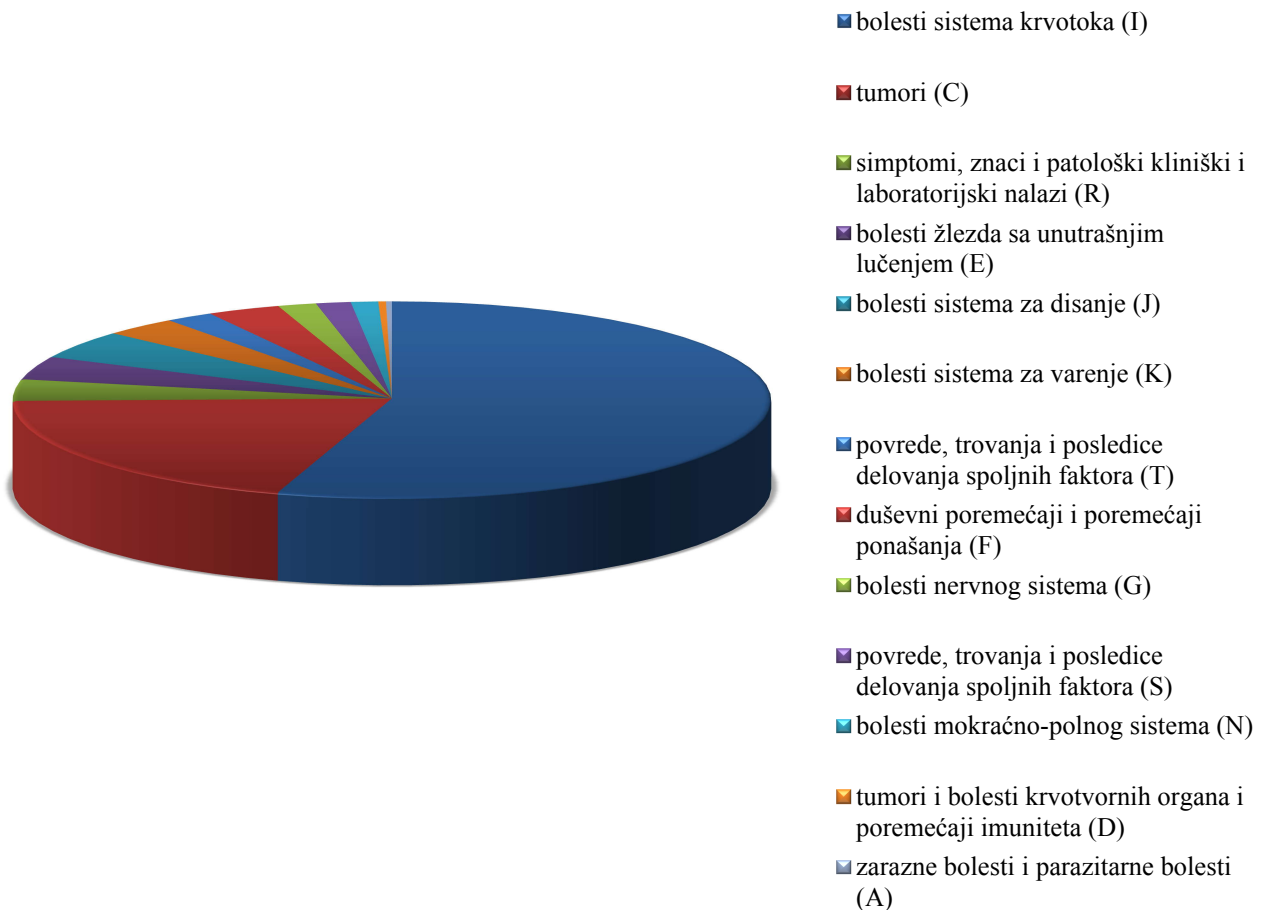

zdravstveno stanje i

kontakt sa zdravstvenom službom (Z)

bolesti izazvane drugim parazitima (B)	1	0,02	-	-	2	0,05%	5	0,12%	3	0,07%
urođene nakaznosti, deformacije i hromozomske nenormalnosti (Q)	1	0,02	1	0,02	1	0,02%	4	0,10%	4	0,10%
ukupno:	4309	100%	4120	100%	4133	100%	4152	100%	3938	100%

Grafikon br 1: Struktura mortaliteta u Sremskom okrugu za 2011. godinu

- U 2011.godini najveći broj stanovnika Sremskog okruga umro je od bolesti srčanog mišića-kardiomiopatije sa 15,1%, zatim od hipertenzije 10%, infarkta mozga 9,8%, nedovoljne funkcije srca 4,7%, akutnog infarkta srca 4,2% i karcinoma pluća 4,1%.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511

Tel/Faks:022/636-509

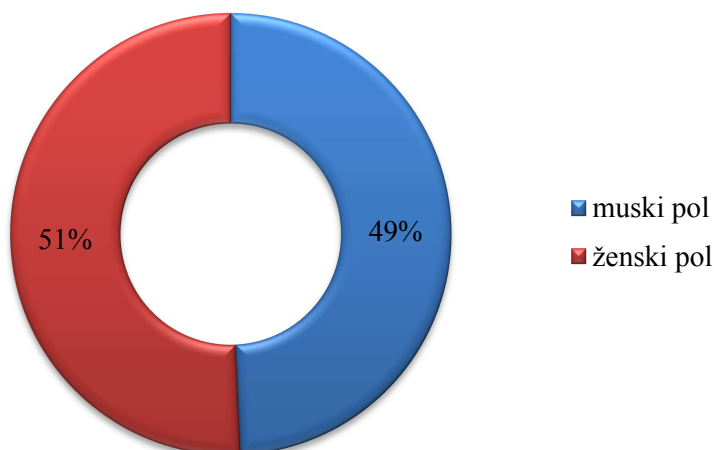
Žiro račun: 840-209667-75

Tabela br 2: Najčešće bolesti kao uzroci smrtnosti u Sremskom okrugu u 2011:

Šifre bolesti	broj umrlih	procenat
I42	598	15,10%
I10	394	10%
I63	388	9,80%
I50	186	4,70%
I21	167	4,20%
C34	163	4,10%
I25	114	2,80%
J44	110	2,70%
E11	93	2,30%
F01	74	1,80%
R54	63	1,50%
T71	63	1,50%
C50	58	1,40%
I70	58	1,40%
C20	56	1,40%
E10	55	1,40%
I61	52	1,30%
C18	48	1,20%
C16	46	1,10%
C61	44	1,10%
C22	38	0,90%
C25	34	0,80%
N18	34	0,80%
I69	33	0,80%
ostale	969	24,60%
ukupno	3938	100,00%

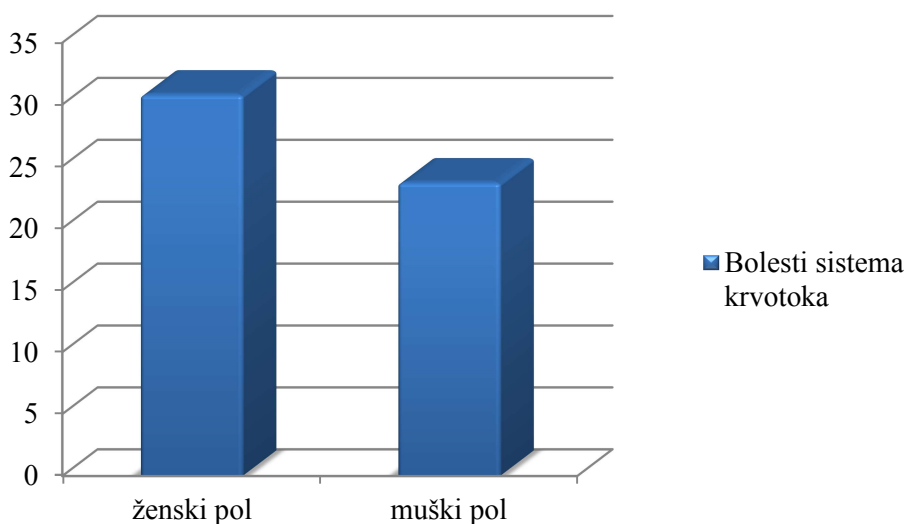
- Što se tiče polne strukture mortaliteta, uočava se nešto veći procenat umiranja ženske populacije 50,7%, a muške populacije 49.3%.

Grafikon br 2: Odnos polova među umrlima

- U strukturi mortaliteta od bolesti sistema krvotoka, kao najčešćeg uzroka smrtnosti u 2011.godini, ženska populacija je zastupljena sa 30,8%, a muška populacija sa 23,7%.

Grafikon br 3: Odnos polova među umrlima od bolesti sistema krvotoka

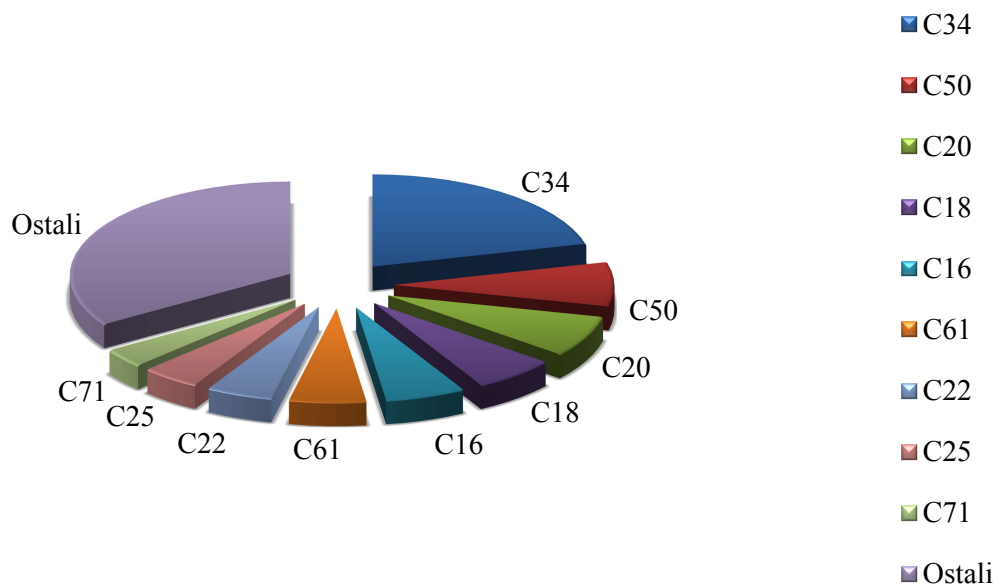

- Analizirajući mortalitet od malignih oboljenja, kao drugog po učestalosti uzročnika umiranja, zaključuje se da se tokom 2011.godine najviše umiralo od zloćudnih tumora pluća i dušnika, zatim dojke, zadnjeg i debelog creva, želuca i kestenjače.

Tabela br 3:Nnajčešća maligna oboljenja kao uzroci mortaliteta

Šifra oboljenja	broj umrlih	procenat
C34 (pluća i dušnika)	165	21%
C50 (dojke)	60	7,70%
C20 (zadnje crevo)	56	7,20%
C18 (debelo crevo)	48	6,20%
C16 (želuca)	46	5,90%
C61 (kestenjače)	44	5,60%
C22 (jetre)	38	4,80%
C25 (pankreas)	34	4,30%
C71 (mozga)	26	3,30%
ostali	267	34%
ukupno	784	100%

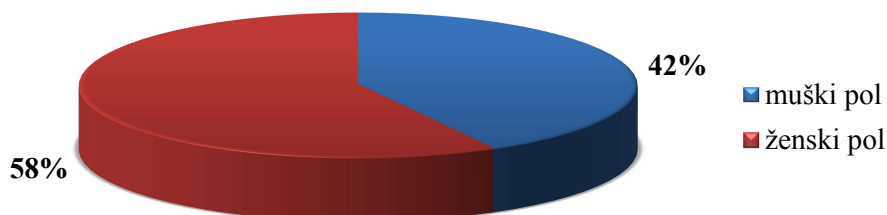
Grafikon br 4: Najčešća maligna oboljenja

- U strukturi mortaliteta od malignih oboljenja osobe muškog pola zastupljene su sa 57% učestalosti. Ženski pol je zastupljen u procentu od 43%.

Grafikon br 5: Odnos polova umrlih od malignih oboljenja

Morbiditet, oboljevanje spada u najvažnije indikatore zdravstvenog stanja. Rutinska zdravstvena statistika obezbeđuje informacije o raširenosti pojedinih oboljenja, ali samo u delu stanovništva koji je koristio zdravstvenu zaštitu. To je takozvani registrovani morbiditet koji se može podeliti na vanbolnički i bolnički.

Vanbolnički morbiditet

Osnovne karakteristike vanbolničkog morbiditeta biće prikazane kroz registrovana oboljenja u službama primarne zdravstvene zaštite i to službe za zdravstvenu zaštitu dece, školske dece i omladine, službe opšte medicine i službe medicine rada iz izveštaja o radu navedenih službi.

Veliki značaj imaju pokazatelji evidentiranog **morbiditeta** - razboljevanja. U strukturi morbiditeta stanovništva starijeg od 19 godina u Službi opšte medicine, gde po pravilu i najveći broj korisnika zdravstvene zaštite ostvaruje kontakt sa zdravstvenom službom, vodeće prvo mesto zadržavaju bolesti sistema za disanje sa 18,4% (19,2% u 2010) učešća, potom slede bolesti kardiovaskularnog sistema sa 15,3 % (15,6% učešća u 2010) (najčešće bolesti iz ove grupe su arterijska hipertenzija i ishemijska bolest), i bolesti koštano mišićnog sistema sa 10,5% (10,4% učešća u 2010). Uporedo je dat i prikaz najčešćih oboljenja u Službi medicine rada.

Tabela br 8: Najčešće bolesti tokom 2011.godine

NAJČEŠĆE BOLESTI	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	Broj	%	Broj	%
Bolesti sistema za disanje J00-J99	56655	18,4	9525	18,4
Bolesti sistema krvotoka	46920	15,3	3866	7,5
Bolesti koštanog sistema i vezivnog tkiva M00-M99	32052	10,5	5332	10,3
Ostale	171159	55,8	32999	63,8
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

Najveći socijalno medicinski značaj imaju bolesti kardiovaskularnog sistema i maligniteti jer dominiraju našom nacionalnom patologijom i u strukturi mortaliteta (umiranja) i u strukturi morbiditeta (razboljevanja). Radi se o bolestima koje su:

- dugotrajne i masovne
- ostavljaju rezidualnu nesposobnost
- posledice koje ostavljaju su brojne i zahvataju niz sfera društva (zdravstvene, ekonomske i socijalne)
- zahtevaju dugi period stručnog nadzora i opservacije
- većina terapijskih mera su neugodne i dugotrajne
- većina bolesti iz grupe kardiovaskularnih i maligniteta su neizlečive
- na njihovu pojavu prevashodno utiču faktori ponašanja
- prevencija ovih bolesti se ogleda, prvenstveno u borbi protiv faktora rizika ovih bolesti, a to su nepravilna ishrana, nedovoljna fizička aktivnost, pušenje, alkohol, stres...

U odnosu na prethodne godine uočava se blagi pad udela bolesti KVS u ukupnom morbiditetu za 0,3% u odnosu na 2010 i 1,4% u odnosu na 2007. Uočava se smanjenje udela bolesti sistema za disanje u ukupnom morbiditetu u odnosu na prošlu godinu - sa 19,2% u 2008. na 22,8%, 19,2% i sad na 18,4%. Takođe se uočava smanjenje udela bolesti koštanog mišićnog sistema u ukupnom morbiditetu za 1.0% u odnosu na 2008. godinu, dok taj pad udela u odnosu na 2010. godinu iznosi 0,5%. U službi medicine rada učešće bolesti respiratornog sistema je bilo isto kao i u opštoj medicini 18,4%, što je za 2,0% manje u odnosu na 2008. i 0,8% više u odnosu na 2010. Što se tiče bolesti KVS, u 2010. udeo je iznosio 25,2%, pa se uočava pad ovih bolesti na 7,5%. Primećeno je povećanje broja oboljenja koštanog sistema sa 10,0% prošle godine na 10,3 %.

Značajanu učestalost u strukturi KVS, zauzimaju arterijska hipertenzija i ishemijske bolesti srca. U službi opšte medicine uočava se procentualno smanjenje obolevanja od visokog krvnog pritiska u odnosu na prethodnu godinu - 9,9%. U posmatranom periodu struktura KVS pokazuje izvesno povećanje drugih bolesti iz ove grupe u odnosu na prethodnu godinu, kao i ukupnog morbiditeta od bolesti KVS. U službi medicine rada posmatrani period pokazuje blago povećanje učestalosti ovih oboljenja u odnosu na prethodne godine.

Tabela br 9: Najčešće bolesti KVS u 2011 .godini

KARDIOVASULARNE BOLESTI	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	Broj	%	Broj	%
KVS svega	46920	15,3	3866	7,5
Hipertensio arterialis essentialis	30331	9,9	2683	5,2
Druge bolesti srca	2727	0,9	97	0,2
Druge ishemijske bolesti	2600	0,8	178	0,3
Ostale	259866	84,7	47856	92,5
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

Što se tiče bolesti digestivnog sistema, analizirajući zdravstveno stanje tokom 2011. uočeno je da su najviše zastupljene bolesti jednjaka, želuca i dvanaestopalačnog creva K20-K23 (zapaljenje jednjaka, grizlica jednjaka i druga oboljenja), K28 (želudačno-crevna grizlica), K30-K31 (poremećeno varenje, bolesti želuca i dvanaestopalačnog creva).

Tabela br 10: Najčešće bolesti iz grupe bolesti sistema za varenje u 2011.god.

Bolesti sistema za varenje K00-K93	OPŠTA MEDICINA	
	broj obolelih	procenat (%)
Bolesti sistema za varenje- svega	19010	6,2
Druge bolesti jednjaka, želuca i dvanaestopalačnog creva K20-K23, K28, K30-K31	6572	2,1
Gastritis et duodenitis K29	2931	0,1
Druge bolesti creva i potrbušnice K52-K55, K58-K67	2574	0,8
Ostale	287776	93,8
UKUPAN MORBIDITET	306786	100

Analizom zdravstvenog stanja odraslog stanovništva po službama opšte medicine i medicine rada, uočeno je da su najređe bolesti tokom 2011. godine bile stanja u porođajnom periodu, stanja vezana za trudnoću, rađanje i babinje, kao i urođene nakaznosti i deformacije, uz minimalna odstupanja u poređenju sa prethodnim godinama.

Tabela br 11: Najređe bolesti tokom 2011.godine

NAJREĐE BOLESTI	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	broj	procenat	broj	procenat
Stanja u porođajnom periodu P00-P96	22	0,007		
Trudnoća, rađanje i babinje O00-O99	92	0,02	1	0,001
Urođene nakaznosti, deformacije i hromosomske nenormalnosti Q00-Q99	100	0,03	6	0,01
Ostale	306572	99,9	51715	99,9
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

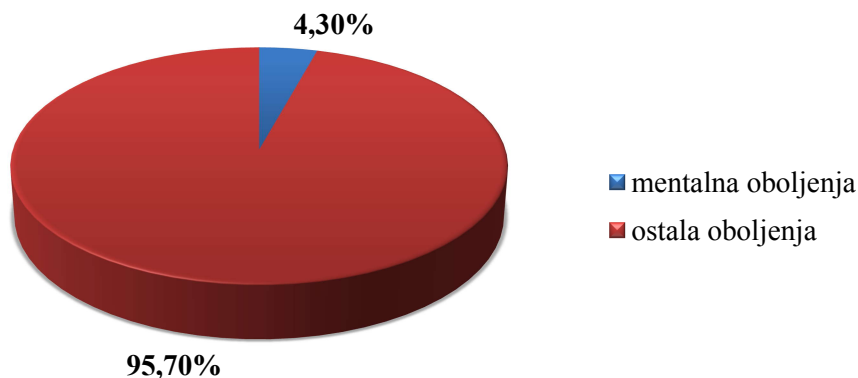
Ono što se uočava jeste povećanje udela mentalnih oboljenja u strukturi razboljevanja u odnosu na prethodnu godinu (3,24% u 2008., 3,06% u 2009, 3,54% u 2010), a najčešća iz ove grupe bolesti su neurotski i stresogeni poremećaji.

Tabela br 12: Mentalna oboljenja u 2011. godini

MENTALNA OBOLENJA	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	broj	procenat	broj	procenat
Mentalna oboljenja svega	13092	4,3	1342	2,6
Poremećaj raspoloženja-afektivni poremećaj F30 - F39	3327	1,1	230	0,4
Neurotski, stresogeni I somatiformni poremećaji F40-F48	6734	2,2	850	1,6
Drugi duševni poremećaji ponašanja F04-F09, F50-F69, F80-F99	1240	0,4	55	0,1
Ostale	293694	95,7	50380	97,4
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

Grafikon br 11: Učešće mentalnih oboljenja u ukupnom morbiditetu

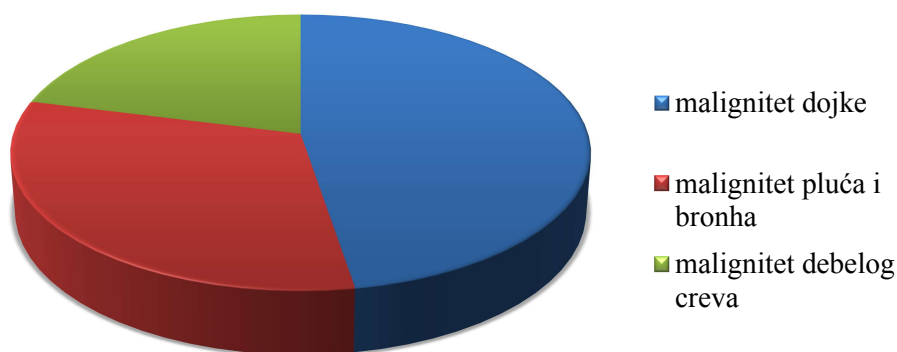
Maligna oboljenja u ukupnom razboljevanju u 2011. godini na teritoriji Sremskog okruga učestvuju sa 0,6%. (0.59 % u prethodnom periodu). Najčešći maligniteti na našoj teritoriji su: malignitet dojke, malignitet bronha i pluća i malignitet debelog creva. U odnosu na prethodnu godinu, nema bitnih promena u zastupljenosti maligniteta. Analizom maligniteta u službi medicine rada dobijamo slične podatke. Procentualno učešće malignih bolesti u ovoj službi je 0,1%.

Tabela br 13: Najčešći maligniteti u 2011.

Maligna oboljenja	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	broj	procenat	broj	Procenat
Maligniteti - svega	1725	0,6	58	0,1
Neoplazma mammae	299	0,09	4	0,007
Neoplazma traheae, bronchi et pulmonis	208	0,06	4	0,007
Neoplazma malignum coli	123	0,04	4	0,007
Ostale	305061	99,4	51664	99,9
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

Grafikon br 12: Struktura malignih oboljenja u 2011. godini

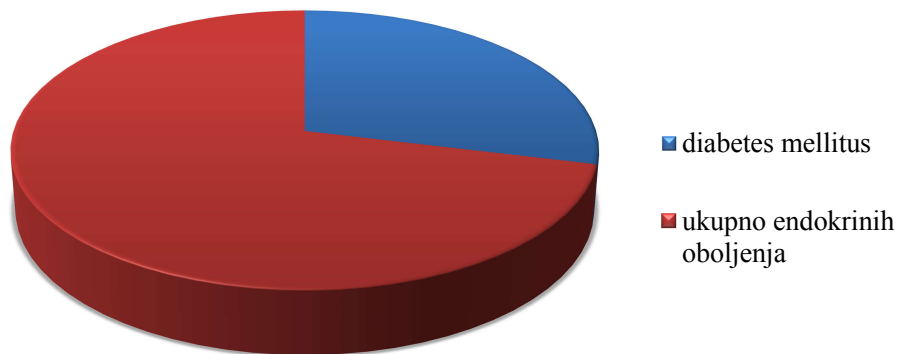

Analizom endokrinih bolesti uočava se učešće ovih bolesti u strukturi ukupnog morbiditeta sa 4,7% učestalosti.

Tabela 14: Endokrine bolesti tokom 2011.godine

ENDOKRINE BOLESTI	OPŠTA MEDICINA		MEDICINA RADA	
	broj	procenat	broj	procenat
E grupa ukupno	14532	4,7	1586	3
Diabetes mellitus	5833	1,9	407	0,8
Ostale	292254	95,3	50136	97
UKUPAN MORBIDITET	306786	100	51722	100

Grafikon br 13: Diabetes mellitus u strukturi endokrinih oboljenja

Predominacija hroničnih nezaraznih bolesti u strukturi obolevanja i umiranja stanovništva Sremskog okruga tokom 2011.godine, čiji su najznačajniji faktori vezani za navike i ponašanje, ukazuje na potrebu sprovođenja i intenziviranje mera kontrole ovih bolesti, a pre svega mera primarne i sekundarne prevencije, kao i strategija sa multisektorskom saradnjom.

Analize trendova pokazatelja vodećih oboljenja i uzroka smrtnosti, kao i ciljana istraživanja usmerena na ocenu životnog stila i navika stanovništva, predstavljaju vitalne javno zdravstvene funkcija koje imaju ulogu ključnih orjentira za nadzor i evaluaciju efikasnosti zdravstvene zaštite i organizacije zdravstvene zaštite.

ZAKLJUČCI:

1. Demografske promene stanovništva ogledaju se u stalnom opadanju stope nataliteta (stopa rađanja) i stalnom laganom porastu stope mortaliteta (stopa umiranja). Stoga, prirodni priraštaj beleži trend opadanja.
2. Procenjeni porast učešća osoba starih 65 i više godina u ukupnom stanovništvu utiče na zdravstvenu sliku stanovništva.
3. Stanovništvo najčešće umire od oboljenja cirkulatornog sistema bolesti sistema krvotoka. Drugi po rang u neoplazme tumori, pa su tako skoro tri četvrtine svih uzroka smrti iz ove dve grupe. Visoko su pozicionirana i endokrina i metabolička oboljenja sa poremećajima u ishrani, kao i povrede, trovanja i druge posledice spoljšanjih uzroka. Stopa umiranja od KVS se smanjuje ali se povećava stopa umiranja od malignih bolesti.
4. Rang vodećih oboljenja registrovanih u primarnoj zdravstvenoj zaštiti je sličan kao i ranijih godina, a karakteriše ga značajno učešće hroničnih oboljenja, što je direktna posledica visoke prevalence faktora rizika koji uzrokuju nastanak hroničnih oboljenja (pušenje, gojaznost, nepravilna ishrana, fizička neaktivnost). Zbog toga su programi prevencije faktora rizika neophodno potrebni.

Mentalni poremećaji predstavljaju važan javnozdravstveni problem zbog mogućeg hroničnog toka i značajnog učešća u korištenju zdravstvene zaštite. Vodeća oboljenja registrovana u PZZ su neurotski neurološki, sa stresom povezani i somatski poremećaji. Briga o mentalnom zdravlju stanovništva je važna zbog lošeg socio-ekonomskog statusa stanovništva i loših životnih navika (alkoholizam, psihotropne supstance).

U skladu sa usvojenom Strategijom za razvoj primarne zdravstvene zaštite nastavljen je proces uvođenja izabranog lekara u domovima zdravlja. Implementacija je u toku.

PREPORUKE

1. Intersektorijalna saradnja je neophodna u kreiranju zdravih javnih politika jer neke od ključnih odrednica zdravlja leže izvan kompetencija zdravstvenog sektora. Strategija javnog zdravstva treba biti isključivo intersektorijalna i fokusirana na promociju zdravlja i prevenciju oboljenja.
2. Intersektorijalna saradnja treba da se ostvaruje usko u svim podsistemima zdravstva, u kome učestvuju država, naučne ustanove i školstvo, zdravstvene ustanove i zdravstveni kadrovi, zdravstvena ekologija, farmaceutska industrija i snabdevači, a u korist stanovništva kao najvažnijeg subjekta zdravstvenog sistema u celini.
3. Implementirati programe prevencije najučestalijih oboljenja, posebno kardiovaskularnih bolesti i malignih neoplazmi, kao vodećih uzroka smrti stanovništva.
4. Poboľjšati kvalitet podataka mortalitetne statistike, edukacijom svih koji učestvuju u procesu šifriranja uzroka smrti, te poboľjšati saradnju između institucija koje učestvuju u procesu prikupljanja i obrade ovih podataka.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511

Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

5. Redovno periodično sprovesti istraživanja riziko faktora za nastanak nezaraznih i zaraznih oboljenja, te ciljana populaciona anketna istraživanja zdravstvenog stanja stanovništva.
6. Implementirati akcioni plan i strategiju za promociju zdravlja, nastaviti implementaciju programa prevencije.
7. Periodično provoditi ciljana istraživanja sistema zdravstvene zaštite, kao osnov za utvrđivanje zdravstvenih potreba i bolje definiranje zdravstvenih politika zasnovanih na dokazima.
8. Intenzivirati rad na reviziji zdravstveno-informacionog sistema, kao osnova za unapređenje sistema monitoringa i evaluacije.
9. Omasoviti rad sa mass medijima na promociji zdravlja